

УДК 373.51

**РОЗВИТОК ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПРИ
ВИВЧЕННІ МОДУЛЯ «ТЕХНІКИ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО
МИСТЕЦТВА»**

Валерія Популова

**Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки**

життєдіяльності Людмила Чистякова

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

***Анотація.** Стаття присвячена проблемам формування предметних компетентностей учнів при вивченні модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» на основі проектно-технологічної діяльності.*

Проаналізовано переваги проектного методу у формуванні предметних компетентностей

***Ключові слова:** декоративно-ужиткове мистецтво, компетенція, проектна технологія, творчий проект.*

**DEVELOPMENT OF THE SUBJECT COMPETENCES OF STUDENTS IN THE STUDY
OF THE MODULE OF DECORATIVE AND PRAYER ART**

Valeria Populova

**Scientific supervisor: Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Department of theory and methodology of technological training, health and safety Liudmyla
Chystiakova**

Central Ukrainian State Pedagogical University the name of Vladimir Vynnychenko

Abstract. The article is devoted to the problems of formation of subject competences of students in studying the module "Technics of decorative and applied art" on the basis of design and technological activity.

The advantages of the project method in the formation of subject competences are analyzed

Keywords: decorative arts, competence, design technology, creative project.

Постановка проблеми.

Українське декоративно-ужиткове мистецтво – це величезний світ духовної і матеріальної спадщини етносу, набуток художніх ідей численних поколінь народу, дорогоцінна скарбниця, що живить сьогодні професійно-

мистецьку творчість. Унікальна своєрідність українського народного декоративно-ужиткового мистецтва сформувалась під впливом конкретних природних, етнопсихологічних, соціально-історичних, економічних та інших умов. Серед багатьох видів діяльності, якими займаються школярі на уроках технологій, важливе місце посідає робота з текстильними матеріалами, зокрема – в'язанням спицями.

Значні можливості у формуванні художньо-конструкторських умінь, естетичного смаку, розвитку творчих здібностей та формування практичних навичок має вивчення модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» [5], зокрема, теми «Технологія виготовлення в'язаних виробів спицями». Адже історія в'язання налічує декілька сотень років, є самобутнім явищем декоративно-прикладного та мистецтва України, визначається як невід'ємна частина історико-культурної спадщини нашої країни.

Аналіз досліджень і публікацій.

Сучасний зміст навчання з технологій розроблений на засадах формування ключових та предметних компетентностей у процесі проектно-технологічної діяльності, яка ґрунтується на гнучкій організації процесу навчання учнів, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям. Проблема модернізації сучасної освіти на основі компетентнісного підходу знаходиться в центрі уваги таких науковців, як А. Бермус, Н. Бібік, Н. Брюханова, Е. Зеєр, О. Овчарук, О. Пометун, В. Радкевич, Л. Гархан, Ю. Татур, Л. Штефан та інших.

Предметні компетентності фахівців активно досліджуються Н. Авдєєвою, О. Заблоцькою, А. Кордонською, В. Краєвським, С. Трубачевою та іншими.

Мета статті. В статті окреслено значення вивчення модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» у формуванні ключових та предметних компетентностей учнів.

Методи дослідження: опрацювання науково-педагогічної літератури, аналіз, порівняння, узагальнення результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження.

Основна мета освітньої галузі "Технологія" полягає у формуванні технічно, технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя та активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства, життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства і сімейної економіки, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпеченні умов для їх професійного самовизначення, виробленні в них навичок творчої діяльності, вихованні культури праці, здійсненні допрофесійної та професійної підготовки за їх бажанням і з урахуванням індивідуальних можливостей [1].

Посилення практичної спрямованості шкільної освіти вимагає запровадження компетентнісного підходу в технологічній освіті. Завдяки інтеграції знань з різних галузей наук і виробництва у процесі технологічної освіти успішно здійснюється формування провідних ключових компетенцій.

Компетентність у галузі технологічної освіти розглядається як досвід, освіченість, ерудованість учня у сфері виробничих технологій, у різних видах предметно-перетворювальної діяльності, його уміння і навички, підготовленість, знання та ерудиція, а також здатність до визначення шляхів і можливостей їх набуття та функціонування за допомогою свідомості й мислення

Основною формою організації освітнього процесу на уроках технологій у старших класах є проектно-технологічна діяльність – реалізація творчих проектів. Під час виконання навчальних творчих проектів у учнів формуються ключові та предметні компетентності. Зокрема, при опануванні модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» окрім формування ключових компетентностей, формуються предметні:

- Усвідомлення та вираження культури. Вказана компетентність формується у процесі засвоєння навчального модуля «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва» – учні вивчають техніки декоративно-ужиткового мистецтва, як відображення культурної спадщини українського народу. Під час виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва в учнів є можливість

реалізувати власне самовираження через цінності та трудові традиції української культури.

- Проектно-технологічна компетентність – це здатність учня застосовувати техніко-технологічні знання, уміння, навички, способи мислення та особистий досвід у процесі роботи над проектом [5, с.6]

В'язання вже багато тисячоліть дарує людям можливість виразити себе в мистецтві. Можна створити унікальну річ для неповторного інтер'єру, для подарунка, створити ексклюзивний образ у костюмі. Для цього необхідною умовою є володіння певними предметними компетентностями, які дають можливість втілювати задум у готовий продукт.

Цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає учнів до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування; розвиває морально-трудова якість, загально-цінні мотиви вибору професії і працелюбність. При цьому необхідно пам'ятати, що потрібно особливу увагу приділяти тому, щоб в учнів не згасав інтерес до цього процесу, слідкувати, щоб вони доводили свої наміри, особливо в праці, до кінця.

Проектна технологія ґрунтується насамперед на самостійній, активній пізнавально-практичній роботі учнів (груповій, парній, індивідуальній) – від вибору теми проекту до кінцевого результату, під час якого школярі мають змогу самостійно обрати об'єкт проектування відповідно до своїх можливостей, розробити конструкцію та виготовити виріб, довести необхідність існування готового продукту в предметному світі. При цьому в учнів у процесі такої проектної діяльності формуються знання та навички, що створюють трудовий досвід, який поступово розширюється й поглиблюється та стає, таким чином, однією з суттєвих ланок у низці всебічного розвитку учнів.

Сутність проекту І. Сергєєв визнає як «п'ять П»: Проблема - Проектування (планування) – Пошук інформації – Продукт – Презентація + «шосте П» проекту – його Портфоліо, тобто папка, в якій зібрані всі матеріали

проекту, у тому числі чернетки, денні плани, звіти тощо. Основний сенс портфоліо – показати все, на що ти здатний під час роботи над проектом [3].

Як зазначають О. Коберник та С. Ящук, учитель в процесі проектно-технологічної діяльності стає джерелом інформації, виступає в ролі організатора самостійної творчої предметно-перетворювальної діяльності учнів – компетентного консультанта і помічника, на якого покладена найбільш відповідальна робота – навчити учнів здобувати знання самостійно, використовувати дослідницькі прийоми. Високим авторитетом у школярів користуються ті вчителі, які є справжніми спеціалістами своєї справи, вміють захопити школярів своїм хистом, професіоналізмом [2].

Різноманітні здібності можна об'єднати в інтегративне поняття професійна компетентність, тобто здатність, досвід працювати, створюючи при цьому якісну продукцію, знаходячи нові рішення, удосконалюючи технологію трудового процесу.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження.

Опанування навчальної програми «Технології» забезпечує становлення, цілеспрямований вияв та розвиток здібностей школяра, формує в учнів проектно-технологічну компетентність як складову ключових та предметних компетентностей.

Сьогодні проектно-технологічна діяльність є обґрунтованою і спланованою. Вона передбачає розробку конструкції, технології виготовлення та реалізацію об'єкта проектування й спрямована на формування в учнів певної системи творчо-інтелектуальних і предметно-перетворювальних знань та вмінь. Виконуючи творчі проекти від ідеї до її втілення, учні вчаться самостійно приймати рішення, з'ясувати свої прогалини в знаннях і знаходити шляхи їх виправлення. Тому використання методу проектів на уроках технологій є цілком виправданим та сприяє формуванню ключових та предметних компетентностей.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт освітньої галузі “Технологія”// Трудова підготовка в закладах освіти. -2003. -№1. – С. 3-6.
2. Коберник О. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання / О. М. Коберник, С. М. Ящук. – Умань, 2001. – 80 с.
3. Сергеев И. С. Как организовать проектную деятельность учащихся: Практическое пособие для работников общеобразовательных учреждений / И. С. Сергеев. – 6-е изд., испр. и доп. – М. : АРКТИ, 2008. – 80 с.
4. Теорія та методика навчання технологій: навч. посібник / І.П.Андрощук, І.В.Андрощук, В.В.Бербец та ін. / за заг. ред. О. Коберника. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – 474 с.
5. Технології. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. [Електронний ресурс] – 2017 – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.